

NSV Liidu Konstitutsioon – õigus tööle, haridusele ja puhkusele

Kõigi maade proletarilased, ühinege!

Tallinna POLÜTEHNIK

Tallinna Polütehnilise Instituudi parteibüroo, rektoraadi, ELKNU komitee ja ametiühingukomitee häälekandja

Nr. 25—26 Teisipäeval, 4. detsembril 1962 XIV aastakäik

KAS SEE ALATI ON OLNUD NII?

Meie tänapäeva üliõpilane on harjunud avarate auditooriumide, hästi sisustatud õppekabinettide ja laboratooriumidega, suurepäraste lugemissaalide ja raamatukogudega. Ta peab seda loomulikuks ja tihtipeale tal ei tekigi küsimust, kas see alati on olnud nii?

Vestlesime anorgaaniliste ainete tehnoloogia kateedri õppejõu sm. Edvard Luha-kooderiga.

«Kuidas alustasite Teie õpinguid meie instituudis ja millised olid tolaeagsed sisseastumistingimused?»

«Alustasin oma üliõpilaspõlve 1937. aastal. Vastuvõtt toimus üldise konkursi alusel, kus valiti üldse 100 tulevast tudengit punktisüsteemi põhjal. Siinjuures võis juhtuda, et hoolimata vastuvõtmekatsadest saavutatud headest tulemustest tuli loobuda oma esialgselt valitud erialast.»

Külastajalektror TRÜ-st

Mendelejevi-nimelise Keemia Seltsi TPI algorganisatsiooni koosolekul tegi külastajalektrorina ettekande dotsent Viktor Palm Tartu Riiklikust Ülikoolist, Sm. Palmi loengut kuulas arvukas kogu õppejõude, teaduslikke töötajaid ja üliõpilasi. Loengul viibis ka Teaduste Akadeemia Keemia Instituudi keemikuid. Dotsent V. Palm andis ülevalate TRÜ orgaanilise keemia kateedri ja problemlaboratooriumi teadusliku töö tulemustest ja suundadest. Laboratooriumi kollektiiv tegeleb peamiselt orgaanilise keemia kineetika ja katalüüsi uurimisega. Ettekandele järgnes elav arutelu.

Lõpuks avaldas Keemia Seltsi algorganisatsiooni esimees dotsent L. Schmidt arvamust, et kontakti TPI ja TRÜ keemiateadlaste vahel tuleks laiendada.

E. ELMANN

«Millised olid põhilised erialad?»

«Instituudis valmistati ette inseneri neljal erialal: mehaanika, ehituse-, keemia- ja elektrotehnika alal.»

«Ja õppimistingimused?»

«Õppemaks 120 krooni aastas kõneleb ise enda eest. Kõik tuli tudengil tasuda omast taskust — alates rikkiläänud seadmetest, vajalikest reaktiividest ja lõpetades praktikumides õppejõu poolt tarvitatava kriidiga. Vajalik tehniline kirjandus oli kallid. Näiteks siin minu laual olev «Keemia ja füüsika käsiraamat» maksis 25 krooni, see on meie mõiste järgi umbes 5 korda rohkem kui maksab analoogiline raamat praegu. Opettöö oli kehtiv nn «eelduste süsteem», mille järgi üliõpilasel oli õigus asuda mingi aine juurde alles pärast sissejuhatavat distsipliinide omandamist, kusjuures määravaks said praktikumides saavutatud hinded. Stipendium, samuti õppemaksust vabastamine said osaks vähestele. Pidev heitlemine ma-

janduslike raskusega viis selleni, et näiteks samaaegselt õpinguid alustanud üliõpilastest lõpetas koos vaid ligikaudu 10 prots. Praegu, me teame, on vastav arv keskeltläbi 90 prots.»

«Mida kujutas endast tööstuspraktika?»

«Praktikaks sobivad ettevõtted valis instituut. Üliõpilane töötas 6 kuu jooksul oma käe peal palgalise töölise, kuid ilma juhendamiseta instituudi poolt. Tekkivatest probleemidest tuli üle saada omal jõul. Konsultatsioone polnud ette nähtud. Meenub juhtum, kus üliõpilane läks talle lahendamatuks jäänud probleemiga lõpuks õppejõu jutule. Tal soovitati üks sulgeda väljastpoolt ja siseneda vastasusest ning ülimalt üllatunud tudeng leidis end... tänavalt.»

«Millised võimalused olid noo-

rel inseneril oma erialal tööd leida?»

«Mõnevõrra kergem oli keemikutel seoses põlevkivitööstusega, kuid tuli ette, et pärast instituudi lõpetamist tuli olla aastaid eemal oma erialast.»

«Kas meie üliõpilased kasutavad alati neile avatud piiramatuid võimalusi?»

«Tõepoolest, õppimisvõimalused on meil tohutud. Tuleb ainult loovalt suhtuda oma ülesannetes, et ei tuleks ühe või teise noore inseneri kohta kuulda umbes taolist arvamust: «Ta on küll igati tore inimene, kuid mis tema tööse puutub, siis kohati ei tule toime.»»

«Mis on Teie arvates tähtsaim inseneritöö omandamisel?»

«Töö, pidev iseseisev töö! Tuletagem meelde Karl Marxi sõnu: «Teaduse juurde ei ole laia maanteed. Ainult see võib jõuda ta säravate tippudeni, kes raskusi kartmata ronib ta järskede radasid mööda.»»

Reporteriks oli MATI AROELLA

Muude õiguste kõrval on NSV Liidu Konstitutsioonis fikseeritud ka õigus haridusele. See õigus on meile nii tavaline, et me ei suuda endale ette kujutada, kuidas võiks see mõnel maal teistsiti olla. Tõsi, ei olegi maad, kus oleks konstitutsioonis kirja pandud selle õiguse puudumine.

Et aga kõik rahvahulgad saaksid seda õigust kasutada, selleks tuleb luua vastavad tingimused. Need tingimused aga puuduvad kapitalistlikes maades. Kas saab rääkida õigusest haridusele sellisel kõrgelt arenenud kapitalistlikul maal nagu Ameerika Ühendriigid, kui president J. Kennedy enda läkituses kongressile öeldi, et üks kolmandik parimatest lootustandvatest õpilastest ei saa majanduslike raskuste tõttu pärast keskkooli lõpetamist jätkata õppimist. Nii on üliõpilase-meediku keskmiseks väljaminekuks õppeaastas 2200 dollarit, sellest õppemaksuks 750 dollarit, raamatutele ja teistele õppevahenditele 200 dollarit, korteri eest üle 650 dollari ja muudeks kulutusteks kokkuhoidliku elamise korral 520 dollarit. Samal ajal saab stipendiumi ainult 12% üliõpilastest, kusjuures on arvesse võetud nii ülikoolide, vabrikute ja tehaste ühiskondlikud kui ka erastipendiumid. Stipendiumi suurus ületab seejuures harva 100 dollarit kuus.

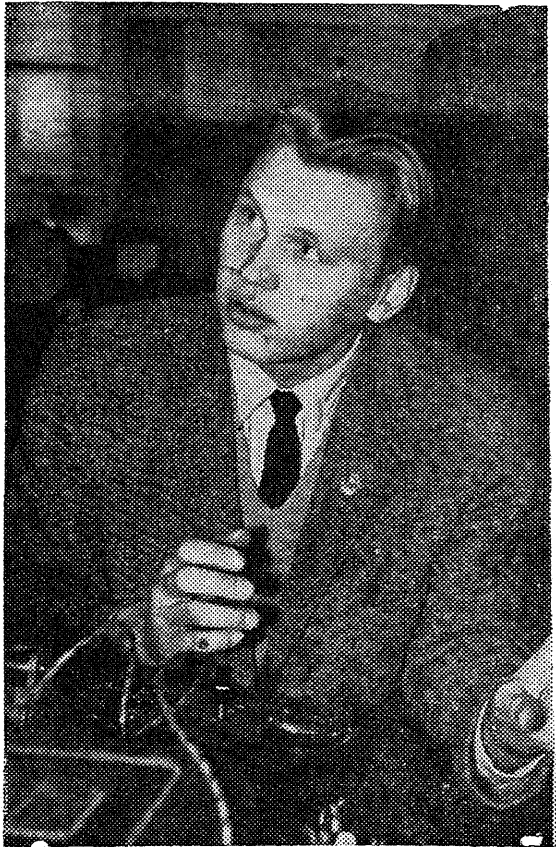
Hoopis teist pilti näeme meie maal, kus õigus haridusele on tagatud kõigi selleks vajalike vahenditega. Kui kapitalistlikes maades tuleb maksta selle eest, et omandada õigus õppimisele, siis meil makstakse üliõpilastele selle eest, et nad õpivad. Kui õpid väga hästi, makstakse veelgi juurde 25%. Eriti väljapaistvatele üliõpilastele makstakse veel kõrgemaid eristipendiume. Tõsi, meie tavaline stipendium ei ole kuigi suur, kuid kokkuhoidliku kulutamise juures on täiesti võimalik stipendiumist ära elada. Ajutiselt raskesse majanduslikku olukorda sattunud üliõpilastel on võimalik saada toetust teistest fondidest.

Seetõttu võib meil õppida iga noor, kui tal vähegi soovi on. Seda tõestavad ka andmed meie instituudi päevases osakonnas õppivate üliõpilaste sotsiaalse koosseisu kohta: töölisperekondadest 43%, kolhoosnike perekondadest 15% ja teenistujate perekondadest 42%. Stipendiumi saab neist 68%.

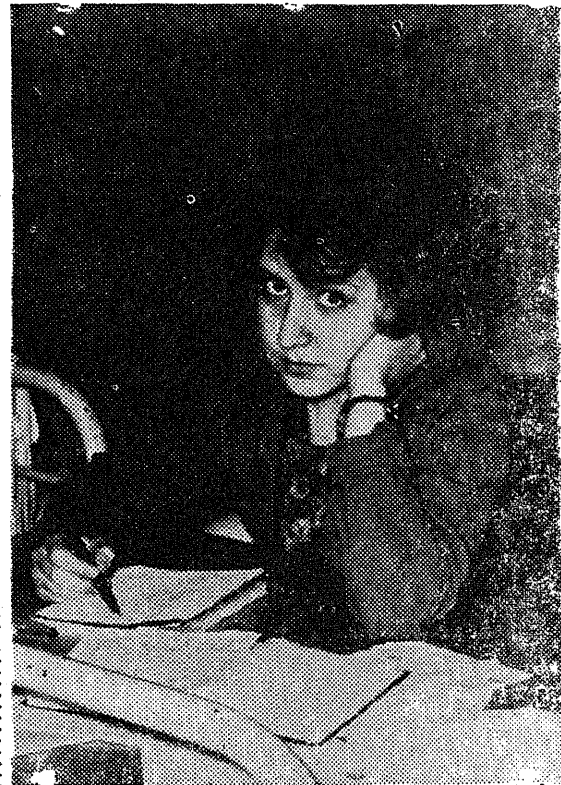
Järgnevatel aastatel muutub kõrgem haridus kättesaadavaks veelgi laiematele hulkadele. Kui praegu on Nõukogude Liidu üliõpilaste arv 2,6 miljonit, s.o. enam kui kõrgis Euroopa kapitalistlikes maades kokku, siis meie partei programm on kavandatud ülesandeid ellu viies peab see kasvama 1980. aastaks 8 miljonini.

Uhtlasi kasvavad ka üliõpilastele esitatavad nõudmised nii erialaste teaduste kui ka üldise eruditsiooni osas, sest sel üliõpilaste põlvkonnal, kes praegu õpib, tuleb paarikümne aasta pärast, kui meie maal on loodud juba kommunismi materiaalne tehniline baas ja nad seisavad oma loominguliste võimete tipul, võtta täielikult enda õlule tolaeagse elu juhtimine. See aga on võrratult komplitseeritum kui meie tänane päev.

E. OJASILD.

Noor elektrotehnika õppejõud REIN OJASILD annab üliõpilastele selgitusi üld-elektrotehnika laboratoorse töö kohta.

HILJA MÜR (MK-14) on meie kollektiivis üks nooremmaid. Kuid ka tema paevad on pingelised — päeval tööstuspraktika, õhtul loengud instituudis. Ülejäänud aeg aga kulub iseseisvale tööle.

ÕIGUS HARIDUSELE

Kes jaksaks loendada, kui palju kordi päevas avatakse ja suletakse meie instituudi ust. Neid on palju, väga palju, kes siit sisse ja välja käivad. Nad kõik õpivad, ja õpivad seda, mis soovivad ning keegi neist ei pea seejuures oma rahakotilt nõu küsima. Nad teavad, et on üks väike raamat, kus on kirjutatud, et sa võid töötada ja õppida, et ei ole klassi- ega rahvusvahesid ja veel palju muudki peidavad need tagasihoidlikud kaaned.

Ajaloost teame, et 1936. a. novembris toimus VIII üleliiduline nõukogude kongress, mis kutsuti kokku NSV Liidu uue konstitutsiooni vastuvõtmiseks. See põhikiri, olles demokraatlikum maa-

ilmas, fikseeris seaduslikult sotsialismi võidu meie maal, meie riigikorra, kodanike õigused ja kohustused.

Õigus haridusele — kas ei kõla see uhkelt ja meelitatavalt! Kuid ta paneb meie õlgadele ka suure vastutuse. NLKP programmis on öeldud, et koos teaduse ja tehnika progressiga areneb edasi kõrgem ja kesk-eriharidus, mille ülesanne on anda kõrge kvalifikatsiooniga spetsialiste, kellel on lai teoreetiline ja poliitiline silmaring.

Säärasteks spetsialistideks peame saama ka meie. Kõik vahendid selle saavutamiseks on olemas: meie käsutuses on baasettevõtted, instituudi laboratooriumid,

mid, kvalifitseeritud õppejõud. Meie ülesandeks on vaid õppida. Oleme ju meie need, kes peavad üles ehitama kommunismi. Meie peale on sunnitud kõikide nende tööliste silmad, kes juhendasid meid tööstuspraktikal. Meie teadusid ootavad ettevõtted, kes saatsid meid õppima. Mitte õppejõudude, vaid just nende ees sooritame omad eksamid. Nemand on need, kes annavad hinde meie poolt siin aastate jooksul kogutud teadmiste, kes ütlevad, kas sa hea või halb insener oled. Oma teadmistesse lünga jätmise tähendab jääda võlgaseks kodumaa ja rahva ees.

J. TEDDER (MA-76)

Meie tänases numbris:

- INSENER-MAJANDUSTEADUSKONNA ERIVALJAANNE (3—4 LK.)
- «ÕPETATUD MEESTE NÕUANNET» (2. LK.)
- ÕPPE-METOODILISEST KONVERENTSIST (2. LK.)
- RAHVATANTSIJATE ESINEMISEST MOSKVAS (2. LK.)

